

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2564

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

TRAT

จังหวัดตราด

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่ายพร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้านครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดตราด
<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/E/trt.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “ตราด”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	5
2.1 ยางพารา	6
2.2 เงาะ	10
2.3 ปาล์มน้ำมัน	12
2.4 มังคุด	17
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	20
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	22
เอกสารอ้างอิง	25
ภาคผนวก	27

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดตราด	4
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดตราด	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดตราด	7
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	9
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของเงาะรายอำเภอ จังหวัดตราด	11
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดตราด	14
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตปาล์มน้ำมัน	16
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมังคุดรายอำเภอ จังหวัดตราด	18
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดตราด	29
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดตราดจำแนกรายอำเภอ ตำบล	36
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดตราด	37
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	38
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดตราด	39
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดตราด	39
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่ จังหวัดตราด	40

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินห้วยยอด	31
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินคลองซาก	32
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินแกลง	33
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าแซะ	34
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินตะกั่วทุ่ง	35
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดตราด	41
ภาพที่ 7	พื้นที่เพาะปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดตราด	42
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจเงาะ จังหวัดตราด	43
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกเงาะในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดตราด	44
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดตราด	45
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดตราด	46
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมังคุด จังหวัดตราด	47
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกมังคุดในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดตราด	48

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดตราด มีพื้นที่ 2,819.000 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,761,875 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 อำเภอ 38 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) มีประชากร 228,536 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	จังหวัดจันทบุรีและราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศใต้	ติดต่อ	อ่าวไทยและน่านน้ำราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	จังหวัดจันทบุรี

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดตราด ประกอบด้วย เทือกเขาสูง ป่าเบญจพรรณ ป่าดิบ พื้่นน้ำ และหมู่เกาะต่าง ๆ แบ่งเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

- 1) บริเวณพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ เหมาะสมต่อการปลูกผลไม้ ปาล์มน้ำมัน ทำนาข้าว และปศุสัตว์
- 2) ที่ราบบริเวณภูเขา บริเวณนี้มีพื้นที่กว้างขวางเหมาะสมต่อการทำสวนผลไม้ยางพารา และสับปะรด
- 3) บริเวณพื้นที่ภูเขาสูง ส่วนมากมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้
- 4) ที่ราบต่ำชายฝั่งทะเลและผืนทะเล ประกอบด้วย หมู่เกาะน้อยใหญ่ต่าง ๆ 52 เกาะ มีป่าชายเลนหนาแน่น เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดตราดแบบมรสุมเขตร้อน (Am) มีอากาศไม่ร้อนจัดหรือหนาวจนเกินไป มีฝนตกชุกมาก มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูหนาว เป็นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ อากาศไม่หนาวมากนัก อุณหภูมิเฉลี่ย 20 องศาเซลเซียส ฤดูร้อน เป็นช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน อุณหภูมิเฉลี่ย 34 องศาเซลเซียส ฤดูฝน เกิดจากอิทธิพลมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทะเลอ่าวไทย ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ทำให้มีฝนตกชุกในทุกพื้นที่ปริมาณฝนเฉลี่ย 4,000 - 5,000 มิลลิเมตรต่อปี

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดตราด แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุประสงค์กำเนิดดิน ได้ดังนี้

- 1) พื้นที่หาดทรายและเนินทราย (Beach and sand dune) พื้นที่หาดทรายเป็นพื้นที่ระหว่างแนวน้ำทะเลขึ้นและน้ำทะเลลง มีลักษณะเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคลื่นและกระแสน้ำทะเล ส่วนพื้นที่เนินทรายหรือสันทรายเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะนูนเป็นโคกเตี้ย ๆ และเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายและมักมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในดิน

สีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือเหลืองปนแดง เช่น ชุดดินหัวหิน (Hh) และชุดดินระยอง (Ry) เป็นต้น

2) **ที่ราบชายฝั่งทะเล (Coastal plain)** เกิดจากคลื่นพัดพาและกระแสน้ำพัดพาเอา เศษวัตถุจากทะเล ทั้งโคลน กรวด หทราย และตะกอนต่าง ๆ เข้ามาทับถมบริเวณชายฝั่ง และลึกเข้าไป ในแผ่นดินมากกว่าหาดทราย แบ่งเป็น

(1) **พื้นที่น้ำทะเลขึ้นถึงในปัจจุบัน (Active tidal flats)** เป็นพื้นที่ที่มีน้ำทะเลขึ้นถึง ดินมีสีคล้ำ อินทรีย์วัตถุสูง และเป็นดินเค็ม (Saline soil) ดินส่วนใหญ่มีศักยภาพที่ก่อให้เกิดเป็น ดินกรดกัมมะถันหรือเป็นดินเปรี้ยวจัด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำเลวมากเนื้อดิน เป็นดินทรายแบ่งละเอียดหรือเนื้อดินละเอียด เช่น ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt) และท่าจีน (Tc) เป็นต้น

(2) **พื้นที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats)** เป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง ในอดีต เป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนทะเลกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบหรือเป็นแอ่ง ต่ำมีน้ำขังตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายแบ่งละเอียดหรือดินเหนียวที่มีการพัฒนาชั้นดินไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนเขียว มะกอก เช่น ชุดดินพานทอง (Ptg) และชุดดินมูโนะ (Mu) เป็นต้น

3) **ที่ราบลุ่มระหว่างสันทราย (Swale)** เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำหลังแนวสันทราย ซึ่งเคยเป็น ชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงมาก่อน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินสีเทา เนื้อดินเป็นทรายถึง ทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาและเทา พบจุดประสีเหลืองปนแดงและน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำเลวถึงเลวมาก มักอึดตัวด้วยน้ำตลอดเวลา มีเศษเปลือกหอยปะปนในเนื้อดิน อาทิ ชุดดินวัลเปรียง (Wp)

4) **ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain)** เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือ ลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่ง แม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งออกเป็น

(1) **บริเวณตะพักลำนํ้าระดับต่ำ (Low terrace)** เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินสีเทา เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแบ่งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทาและน้ำตาล มีจุดประสีต่าง ๆ การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เช่น ชุดดินแกลง (Kl) และชุดดินวิสัย (Vi) เป็นต้น

(2) **บริเวณตะพักลำนํ้าระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace)** เป็น ที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินตั้งแต่ชั้นกรวดลูกรังถึงดินสีเทา เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาลเหลือง น้ำตาล ปนแดงไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินรือเสาะ (Ro) และชุดดินท่าแซะ (Te)

5) **ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain)** มีสภาพพื้นที่เป็น ลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรง โน้มถ่วงของโลกในระยะทางไกล ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยาส่วนใหญ่ พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหิน ดังนี้

(1) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อหยาบหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่ เป็นหินทรายและหินควอร์ตไซต์ ดินตั้งแต่ชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินสีเทาปนกลาง เนื้อดินเป็นดิน ร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนแดงจนถึงแดง

การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินพะโต๊ะ (Pt) และ ชุดดินระนอง (Rg) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากหินทราย ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดีถึงมากเกินไป พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน อาทิ ชุดดินคองหงษ์ (Kh)

(3) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินดินดานและหินฟิลไลต์ ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินคลองซาก (Kc) และ ชุดดินห้วยยอด (Ho)

(4) พัฒนาจากกลุ่มหินอัคนีหรือหินในกลุ่ม ดินต้นถึงชั้นเศษหิน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีแดง น้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินท่าสี่ (Tl)

(5) พัฒนาจากหินบะซอลต์/แอนดิไซต์ ดินต้นถึงชั้นเศษหิน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินเชียงของ (Cg) และ ชุดดินหนองบอน (Nb)

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดตราด ในภาพที่ 1 - 5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดตราด จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของ จังหวัดตราด

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	65,637	3.73
พื้นที่เกษตรกรรม	978,243	55.50
พื้นที่นา	42,850	2.43
พืชไร่	49,508	2.82
ไม้ยืนต้น	602,946	34.22
ไม้ผล	225,531	12.78
พืชสวน	1,413	0.08
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	592	0.03
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	55,403	3.14
พื้นที่ป่าไม้	576,210	32.71
พื้นที่น้ำ	77,700	4.42
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	64,085	3.64
รวม	1,761,875	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2563

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดตราดมีเนื้อที่ชลประทาน 113,714 ไร่ (ร้อยละ 6.45 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 4 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 7 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 185.59 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำคลองโสน มีระดับกักเก็บอยู่ที่ 65 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 35.02 ของน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดตราด (ตารางผนวกที่ 2 - 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดตราด มีเนื้อที่ 487,737 ไร่ (ร้อยละ 27.68 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุดได้แก่ อำเภอเขาสมิง อำเภอบ่อไร่ อำเภอเมืองตราด และอำเภอแหลมงอบ ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดตราด มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 30,076 ราย รวมพื้นที่ 327,769 ไร่ กิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน มังคุด เงาะ เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดตราดพื้นที่ 1,822 ไร่ เกษตรกร 91 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 4 ชนิด ได้แก่ กฤษณา พริกไทย ตะไคร้หอม และพลู (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดตราดมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 29 แห่ง และมีโรงงานทางการเกษตร 45 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูปโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่ และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดบางประการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดตราด มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ยางพารา เงาะ ปาล์มน้ำมัน และมังคุด ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดตราด

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ยางพารา	449,064	45.91
2. เงาะ	98,635	10.08
3. ปาล์มน้ำมัน	79,251	8.10
4. มังคุด	72,090	7.37

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่ปลูกมากที่สุดของจังหวัดตราด ซึ่งมีพื้นที่ปลูก 449,064 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 45.91 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจทั้งหมด จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 25,086 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.02 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองตราด 13,320 ไร่ อำเภอเขาสมิง 10,598 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 963 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 471,060 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.89 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองตราด 178,119 ไร่ อำเภอเขาสมิง 174,200 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 70,669 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 300,037 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.13 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเขาสมิง 118,013 ไร่ อำเภอเมืองตราด 77,506 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 74,325 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 447,030 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 8,829 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.19 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองตราด 6,765 ไร่ อำเภอเขาสมิง 1,576 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 437 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 339,330 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.04 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองตราด 131,519 ไร่ อำเภอเขาสมิง 114,868 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 52,691 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 74,526 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.84 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองตราด 26,890 ไร่ อำเภอเขาสมิง 21,906 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 17,394 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 26,379 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดตราดมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 147,987 ไร่ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเขาสมิง 68,354 ไร่ รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองตราด 53,155 ไร่ อำเภอบ่อไร่ 18,504 ไร่ อำเภอแหลมงอบ 7,126 ไร่ อำเภอคลองใหญ่ 795 ไร่ และอำเภอเกาะกูด 53 ไร่

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดตราด

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมืองตราด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,320 (100.00%)	178,119 (100.00%)	77,506 (100.00%)	163,156 (100.00%)	432,101 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,765 (50.79%)	131,519 (73.84%)	26,890 (34.69%)	3,270 (2.00%)	168,444 (38.98%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,555 (49.21%)	46,600 (26.16%)	-	-	53,155 (12.30%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	10,598 (100.00%)	174,200 (100.00%)	118,013 (100.00%)	91,392 (100.00%)	394,203 (100.00%)
เขาสมิง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,576 (14.87%)	114,868 (65.94%)	21,906 (18.56%)	6,568 (7.19%)	144,918 (36.76%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,022 (85.13%)	59,332 (34.06%)	-	-	68,354 (17.34%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	963 (100.00%)	70,669 (100.00%)	74,325 (100.00%)	51,395 (100.00%)	197,352 (100.00%)
บ่อไร่	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	437 (45.38%)	52,691 (74.56%)	17,394 (23.40%)	7,981 (15.53%)	78,503 (39.78%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	526 (0.93%)	17,978 (25.44%)	-	-	18,504 (9.38%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	800 (100.00%)	12,582 (100.00%)	31,983 (100.00%)	45,365 (100.00%)
คลองใหญ่	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	5 (0.63%)	1,304 (10.36%)	235 (0.73%)	1,544 (3.40%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	795 (99.38%)	-	-	795 (1.75%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เกาะกูด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	53	117	79,374	79,544
			(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	53	-	-	53
			(100.00%)			(0.07%)
แหลมงอบ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	205	47,219	17,494	29,730	94,648
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	51	40,247	7,032	8,325	55,656
		(24.88%)	(85.23%)	(40.20%)	(28.00%)	(58.80%)
	154	6,972	-	-	7,126	
	(75.12%)	(14.77%)			(7.53%)	
เกาะช้าง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	25,086	471,060	300,037	447,030	1,243,213
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,829	339,330	74,526	26,379	449,064
		(35.19%)	(72.04%)	(24.84%)	(5.90%)	(36.12%)
	16,257	131,730	-	-	147,987	
	(64.81%)	(27.96%)			(11.90%)	

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	เงาะ (ไร่)			มังคุด (ไร่)			ทุเรียน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองตราด	12,562	-	12,562	12,015	1	12,016	9,922	-	9,922
เขาสมิง	20,247	-	20,247	13,625	-	13,625	12,425	-	12,425
บ่อไร่	3,996	-	3,996	3,417	-	3,417	1,169	-	1,169
แหลมงอบ	842	-	842	-	-	-	987	-	987
คลองใหญ่	-	-	-	-	-	-	196	-	196
รวม	37,647	-	37,647	29,057	1	29,058	24,699	-	24,699

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน ลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกเงาะ (S3) 37,647 ไร่ พื้นที่ปลูกมังคุด (S3+N) 29,058 ไร่ และพื้นที่ปลูกทุเรียน (S3) 24,699 (ตารางที่ 4)

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่มากในอำเภอเมืองตราด อำเภอเขาสมิง และบ่อไร่ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองตราด อำเภอเขาสมิง และอำเภอ บ่อไร่ เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกยางพารา มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 เงาะ

เงาะเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดตราดในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 – 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกเงาะ พบเพียงพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) เท่านั้น มีรายละเอียดดังนี้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 761,404 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.37 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเขาสมิง 290,763 ไร่ อำเภอเมืองตราด 252,902 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 139,882 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 479,271 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกเงาะในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 91,193 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.98 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเขาสมิง 51,097 ไร่ อำเภอเมืองตราด 21,928 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 16,451 ไร่

(2) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 7,442 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกเงาะแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกเงาะ และพื้นที่ปลูกเงาะในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดตราดไม่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือ

4) **แนวทางการจัดการ** พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกเงาะ มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของเงาะรายอำเภอ จังหวัดตราด

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองตราด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	252,902 (100.00%)	179,271 (100.00%)	432,173 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	21,928 (8.67%)	1,317 (0.73%)	23,245 (5.38%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	290,763 (100.00%)	101,134 (100.00%)	391,897 (100.00%)
เขาสมิง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	51,097 (17.57%)	3,630 (3.59%)	54,727 (13.96%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	139,882 (100.00%)	57,126 (100.00%)	197,008 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	16,451 (11.76%)	2,410 (4.22%)	18,861 (9.57%)
บ่อไร่	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	13,319 (100.00%)	32,047 (100.00%)	45,366 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	196 (1.47%)	49 (0.15%)	245 (0.54%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
คลองใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	169 (100.00%)	79,375 (100.00%)	79,544 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	n.s.	n.s.
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-
เกาะกูด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
แหลมงอบ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	64,369	30,318	94,687
				(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	1,521	35	1,556
				(2.36%)	(0.12%)	1.64%
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เกาะช้าง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	761,404	479,271	1,240,675
				(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	91,193	7,442	98,635
				(11.98%)	(1.55%)	(7.95%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: n.s. คือ มีจำนวนน้อยมากไม่มีความสำคัญทางสถิติ

2.3 ปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดตราดในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 6 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 140,759 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.32 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเขาสมิง 69,183 ไร่ อำเภอเมืองตราด 41,243 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 22,496 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 207,980 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.73 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองตราด 98,736 ไร่ อำเภอเขาสมิง 67,744 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 25,729 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 524,876 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.21 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเขาสมิง 191,382 ไร่ อำเภอเมืองตราด 190,988 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 97,674 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 369,895 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 19,675 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.98 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเขาสมิง 7,279 ไร่ อำเภอบ่อไร่ 7,309 ไร่ และอำเภอเมืองตราด 5,030 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 16,918 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.13 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองตราด 7,600 ไร่ อำเภอบ่อไร่ 4,686 ไร่ และอำเภอเขาสมิง 3,923 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 36,780 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.01 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ่อไร่ 18,764 ไร่ อำเภอเมืองตราด 9,413 ไร่ และอำเภอเขาสมิง 8,022 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 5,656 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกปาล์มน้ำมันแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดตราดมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 321,146 ไร่ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองตราด 127,348 ไร่ อำเภอเขาสมิง 125,725 ไร่ อำเภอบ่อไร่ 36,230 ไร่ อำเภอแหลมงอบ 19,366 ไร่ อำเภอคลองใหญ่ 3,424 ไร่ และอำเภอเกาะกูด 52 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 121,084 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.02 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเขาสมิง 61,904 ไร่ อำเภอเมืองตราด 36,213 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 15,187 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 191,062 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 91.87 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองตราด 91,136 ไร่ อำเภอเขาสมิง 63,821 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 21,043 ไร่

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดตราด

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมืองตราด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	41,243 (100.00%)	98,736 (100.00%)	190,988 (100.00%)	101,162 (100.00%)	432,129 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5,030 (12.20%)	7,600 (7.70%)	9,413 (4.93%)	1,687 (1.67%)	23,730 (5.49%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	36,213 (87.80%)	91,135 (92.30%)	-	-	127,348 (29.47%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	69,183 (100.00%)	67,744 (100.00%)	191,382 (100.00%)	66,093 (100.00%)	394,402 (100.00%)
เขาสมิง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	7,279 (10.52%)	3,923 (5.79%)	8,022 (4.19%)	427 (0.65%)	19,651 (4.98%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	61,904 (89.48%)	63,821 (94.21%)	-	-	125,725 (31.88%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	22,496 (100.00%)	25,729 (100.00%)	97,674 (100.00%)	51,485 (100.00%)	197,384 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	7,309 (32.49%)	4,686 (18.21%)	18,764 (19.21%)	3,099 (6.02%)	33,857 (17.15%)
บ่อไร่	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	15,187 (67.51%)	21,043 (81.79%)	-	-	36,230 (18.36%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	3,921 (100.00%)	6,776 (100.00%)	34,668 (100.00%)	45,365 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	497 (12.68%)	388 (5.73%)	321 (0.93%)	1,206 (2.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	3,424 (87.32%)	-	-	3,424 (7.55%)
คลองใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	3,921 (100.00%)	6,776 (100.00%)	34,668 (100.00%)	45,365 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	497 (12.68%)	388 (5.73%)	321 (0.93%)	1,206 (2.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	3,424 (87.32%)	-	-	3,424 (7.55%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	3,921 (100.00%)	6,776 (100.00%)	34,668 (100.00%)	45,365 (100.00%)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เกาะกูด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	52	-	79,491	79,543
			(100.00%)		(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	222	222
				(0.28%)	(0.28%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	52	-	-	52
			(100.00%)			(0.07%)
แหลมงอบ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,837	11,798	38,056	36,996	94,687
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	57	212	193	122	584
	(0.73%)	(1.80%)	(0.51%)	(0.33%)	(0.62%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,780	11,586	-	-	19,366
		(99.27%)	(98.20%)			(20.45%)
เกาะช้าง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	140,759	207,980	524,876	369,895	1,243,510
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	19,675	16,918	36,780	5,878	79,251
	(13.98%)	(8.13%)	(7.01%)	(1.59%)	(6.37%)	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	121,084	191,062	-	-	312,146
		(86.02%)	(91.87%)			(25.10%)

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตปาล์มน้ำมัน

อำเภอ	เงาะ (ไร่)			มังคุด (ไร่)			ทุเรียน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม	S3	N	รวม
เมืองตราด	11,978	846	12,824	11,313	1,190	12,503	9,265	834	10,099
เขาสมิง	19,923	3,057	22,980	13,136	1,322	14,458	12,093	1,867	13,960
บ่อไร่	3,208	1,567	4,775	2,679	1,164	3,843	927	350	1,277
แหลมงอบ	745	2	747	668	22	690	833	6	839
คลองใหญ่	86	-	86	344	-	344	546	11	557
รวม	35,940	5,472	41,412	28,140	3,698	31,838	23,664	3,068	26,732

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน ลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกปาล์มน้ำมันคือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกเงาะ (S3+N) 41,412 ไร่ พื้นที่ปลูกมังคุด (S3+N) 31,838 ไร่ และพื้นที่ปลูกทุเรียน (S3+N) 26,732 ไร่ (ตารางที่ 7)

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่มากในอำเภอบ่อไร่ อำเภอเขาสมิง และอำเภอเมืองตราด เป็นต้น

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองตราด อำเภอบ่อไร่ และ อำเภอเขาสมิง เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 มังคุด

มังคุดเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดตราดในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 8 และภาพที่ 12 – 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมังคุด พบเพียงพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) เท่านั้น มีรายละเอียดดังนี้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 761,404 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.37 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเขาสมิง 290,763 ไร่ อำเภอเมืองตราด 252,902 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 139,882 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 479,271 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมังคุดในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 66,123 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.68 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเขาสมิง 31,270 ไร่ อำเภอเมืองตราด 20,677 ไร่ และอำเภอบ่อไร่ 11,772 ไร่

(2) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 5,967 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมังคุดแต่ไม่ใช่พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมังคุด และพื้นที่ปลูกมังคุดในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดตราดไม่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือ

4) **แนวทางการจัดการ** พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมังคุด มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมังคุดรายอำเภอ จังหวัดตราด

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองตราด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	252,902 (100.00%)	179,271 (100.00%)	432,173 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	20,677 (8.18%)	1,894 (1.06%)	22,571 (5.22%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	290,763 (100.00%)	101,134 (100.00%)	391,897 (100.00%)
เขาสมิง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	31,270 (10.75%)	1,794 (1.77%)	33,064 (8.44%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	139,882 (100.00%)	57,126 (100.00%)	197,008 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	11,772 (8.42%)	2,136 (3.74%)	13,908 (7.06%)
บ่อไร่	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	13,319 (100.00%)	32,047 (100.00%)	45,366 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	545 (4.09%)	64 (0.20%)	609 (1.34%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
คลองใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	13,319 (100.00%)	32,047 (100.00%)	45,366 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	545 (4.09%)	64 (0.20%)	609 (1.34%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	13,319 (100.00%)	32,047 (100.00%)	45,366 (100.00%)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เกาะกูด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	169 (100.00%)	79,375 (100.00%)	79,544 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
แหลมงอบ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	64,369 (100.00%)	30,318 (100.00%)	94,687 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	1,859 (2.89%)	79 (0.26%)	1,938 (2.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เกาะช้าง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	-	-
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	761,404 (100.00%)	479,271 (100.00%)	1,240,675 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	66,123 (8.68%)	5,967 (1.25%)	72,090 (5.81%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 สับปะรดตราดสีทอง เป็นสินค้าเกษตรบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) ของจังหวัดตราด เป็นพันธุ์ที่มีการปลูกในพื้นที่จังหวัดตราด ส่วนใหญ่จะบริโภคผลสด เพราะมีคุณสมบัติเอกลักษณ์คือ หวาน หอม กินได้ทั้งแกน เป็นสับปะรดสายพันธุ์ควีน ที่มีผลใหญ่รูปทรงระบอก เปลือกบาง ผิวเปลือกสีเหลืองแกมเขียว เนื้อสีเหลืองทอง ไม่น้ำน้อย เยื่อใยน้อย มีช่องว่างในเนื้อ แกนกลางเล็กสม่ำเสมอ เนื้อ และแกนกรอบ รสหวาน มีกลิ่นหอม โดยมีการปลูกในบริเวณอำเภอเมืองตราด อำเภอเขาสมิง อำเภอบ่อไร่ อำเภอแหลมงอบ และอำเภอคลองใหญ่ การขยายพื้นที่ปลูกสับปะรดตราดสีทอง ควรคำนึงถึงลักษณะภูมิอากาศและการจัดการน้ำในช่วงแล้ง เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อผลผลิต ทำให้ผลผลิตเสียหาย อากาศไล่แตกหรือผลระเบิด ซึ่งเกิดขึ้นได้ช่วงก่อนการเก็บเกี่ยวที่เป็นผลมาจากสภาพอากาศที่มีช่วงแล้งและมีฝนตกอย่างฉับพลัน และการปลูกแซมในไม้ยืนต้น เช่น ยางพาราหรือไม้ผล พืชหลักควรจะเป็นพืชที่ปลูกใหม่ที่ทรงพุ่มเล็กและยังไม่มีร่มเงา เพราะหากสับปะรดได้รับแสงแดดไม่เพียงพอจะมีผลต่อขนาดของผลผลิต

3.2 ทูเรียน เป็นไม้ผลยืนต้น ชอบอากาศร้อนชื้น ดินที่เหมาะสมเป็นดินร่วนปนทราย ระบายน้ำดี การกระจายของน้ำฝนมีช่วงแล้งต่อเนื่องน้อยกว่า 3 เดือนต่อปี ปัจจุบันเกษตรกรมีความสนใจในการขยายพื้นที่ปลูกทูเรียน จากการโค่นต้นยางพารา และปาล์มน้ำมัน และไม้ผลชนิดอื่น แล้วหันมาปลูกทูเรียน เพราะกำลังเป็นความต้องการของตลาดทั้งในและนอกประเทศ ราคาดี ทูเรียนที่นิยมปลูกได้แก่ ทูเรียนพันธุ์กระดุม ทูเรียนพันธุ์ชะนี ทูเรียนหมอนทอง ทูเรียนพันธุ์ก้านยาว และ **ทูเรียนชะนีเกาะช้าง** เป็นสินค้าเกษตรบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) ของจังหวัดตราด ลักษณะเด่น ผลค่อนข้างรียาว หนามใหญ่และห่าง เปลือกบาง สีผิวออกสีน้ำตาลปนแดง เนื้อทูเรียนหนา ผิวสัมผัสละเอียด ห้าง เหนียว มีสีเหลืองเข้มไปจนถึงสีเหลืองอมส้ม รสชาติหวานมัน และมีกลิ่นหอม ปลูกเฉพาะในพื้นที่อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ทั้งนี้การขยายพื้นที่ปลูกจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยเรื่องน้ำ สภาพพื้นที่ และความอุดมสมบูรณ์ของดินก่อนปลูก เนื่องจากมีอุปสรรคเป็นดินตื้น บางพื้นที่พบชั้นหินพื้นหรือก้อนกรวด และเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดิน เป็นอุปสรรคต่อการหยั่งราก สภาพพื้นที่มีลักษณะราบเรียบถึงชัน (ความลาดชันร้อยละ 0 - 35) ทำให้เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน จำเป็นต้องมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเหมาะสม และเน้นปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินและเพิ่มธาตุอาหารในดิน

3.3 มะพร้าวน้ำหอม เป็นมะพร้าวพันธุ์ต้นเดี่ยว พันธุ์ที่นิยมปลูกในประเทศไทย คือ พันธุ์กันจิบ พันธุ์หมูสี ซึ่งจะให้ผลดกและเก็บเกี่ยวผลยาวนาน เป็นพืชที่ปลูกและดูแลรักษาง่าย ให้ผลผลิตได้เร็ว สามารถเริ่มเก็บผลผลิตขายได้หลังปลูกประมาณ 3 ปี ลำต้นมีขนาดเล็ก มีโคนต้นไม่มีสะเก็ดหรือมีเพียงเล็กน้อย เจริญเติบโตไปทางความสูงอย่างช้า ๆ โตเต็มที่ไม่เกิน 12 เมตร มะพร้าวชอบแสงแดดจัด ควรเป็นดินร่วนหรือร่วนปนทราย อุ่มน้ำได้ดี ถ้าเป็นดินเหนียวต้องมีการระบายน้ำดี แต่ดินที่เหมาะสมที่สุดคือ ดินตะกอนแม่น้ำ ผลของมะพร้าวมีลักษณะทรงกลม หรือทรงรี มีเนื้อนุ่ม ให้รสชาติหวาน มีกลิ่นหอมคล้ายใบเตย

3.4 กาแฟ สำหรับสายพันธุ์ที่นิยมปลูกมี 2 สายพันธุ์ คือ กาแฟอาราบิก้าและกาแฟโรบัสต้า โดยสายพันธุ์ที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในจังหวัดตราดคือ กาแฟโรบัสต้า จากข้อมูลสำนักงาน

เศรษฐกิจการเกษตรปี 2563 มีต้นทุนการผลิต 10,910 บาท/ไร่/ปี (เริ่มให้ผลผลิตในปีที่ 4) นิยมปลูก ช่วงต้นฤดูฝนระยะเวลาเก็บเกี่ยว 150 - 180 วัน ให้ผลผลิตผลสดเฉลี่ย 1,561 กก./ไร่/ปี เกษตรกร ได้ผลตอบแทน 23,415 บาท/ไร่/ปี ผลตอบแทนสุทธิ (กำไร) เฉลี่ย 12,505 บาท/ไร่/ปี ปัจจุบันราคา รับซื้อเฉลี่ย 15 บาท/กก. จุดเด่นของกาแฟโรบัสต้าสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย เช่น เมล็ดกาแฟ และกากกาแฟ นอกจากทำเครื่องดื่มแล้วสามารถทำชาจากดอกกาแฟได้ด้วย และ ปรับแต่งขนมหวานต่าง ๆ กาแฟอัดเม็ด ผลิตภัณฑ์เสริมสุขภาพ และเครื่องสำอาง ปัจจุบัน มีการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนชนวน้ำตันต้นน้ำที่ ต.หนองบอน อ.บ่อไร่ ซึ่งปัจจุบันเป็นจุดหลัก ในการรับซื้อผลผลิตกาแฟของจังหวัดตราด

3.5 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือ เศรษฐกิจชีวภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพร เป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือก ในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่ม มากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดตราดมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น บัวบกและไพล เป็นต้น

บัวบก เป็นพืชปลูกง่าย โตเร็ว ไม่ชอบแสงแดดจัด ชอบดินร่วนปนทรายและมีความชื้น สูง มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกบัวบกชั้นแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิด ประโยชน์ และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของยางพาราหรือปาล์มน้ำมัน โดยพื้นที่จังหวัดตราด มีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกบัวบกที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 27,029 ไร่

ไพล เจริญได้ดีในดินร่วนซุย ปลูกง่าย ดูแลง่าย สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลัก ได้ โดยพื้นที่จังหวัดตราดมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกไพลที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1)

4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ยางพารา

1) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 8,829 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอเมืองตรวด อำเภอเขาสมิง และอำเภอบ่อไร่ ตามลำดับ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งปลูกยางพาราคุณภาพดีที่สำคัญของจังหวัด ควรมีการจัดการที่เหมาะสม การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การปลูกพืชแซมและพืชคลุมดินให้เหมาะสมเพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของยางพารา การบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ยการตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการกรีดยางให้มีปริมาณน้ำยางสูงมีคุณภาพและตรงตามมาตรฐาน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูงส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานแบบมืออาชีพและสามารถถ่ายทอดกิจการให้กับคนรุ่นใหม่

2) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 339,330 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอเขาสมิง อำเภอเมืองตรวด และอำเภอบ่อไร่ เป็นต้น เกษตรกรยังคงปลูกยางพาราได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดิน การสนับสนุนอินทรีย์วัตถุจะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ควรสนับสนุนให้เพิ่มผลผลิตยางพารา โดยเน้นการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ เช่นเดียวกับพื้นที่ที่เหมาะสมสูง โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงดิน ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และปลูกยางพาราทดแทนในพื้นที่เดิม เช่นกันกับพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางให้มากขึ้น พัฒนาการตลาดและช่องทางจัดจำหน่ายให้มากขึ้น โดยเน้นการแปรรูปยางหรือไม้ยางพาราเพิ่มมากขึ้นซึ่งอาจเน้นจากชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นที่ต้นแบบ

3) **พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกยางพาราอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม เป็นการสร้างรายได้ และผลิตอาหารเพื่อบริโภค

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพ** หรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา แต่เกษตรกรหันมาปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ไม้ผล ไม้ยืนต้นอื่น ๆ ควรเน้นให้เกษตรกรปลูกพืชดังกล่าวต่อไป เนื่องจากปัจจุบันตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพารา เน้นการลดพื้นที่การปลูกยางพาราอยู่แล้ว ฉะนั้นควรสร้างความตระหนักให้เกษตรกร เน้นการทำเกษตรแบบผสมผสานหรือการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือวนเกษตร เพื่อทำให้เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่ามากที่สุดต่อไป

4.2 เงาะ

พื้นที่ปลูกเงาะในพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันยังปลูกเงาะอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ หาแหล่งเงินทุนประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการให้แก่เกษตรกร ในกรณีเงาะถึงอายุต้องโค่นทิ้ง ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4.3 ปาล์มน้ำมัน

1) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ มีเนื้อที่ 19,675 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอบ่อไร่ อำเภอเขาสมิง และอำเภอเมืองตราด ตามลำดับ โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการรับรอง สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ลานเท กับโรงงานสกัดน้ำมัน ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการตัดปาล์มน้ำมันที่ได้คุณภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)

2) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกปาล์มน้ำมันอยู่มีเนื้อที่ 16,918 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองตราด อำเภอบ่อไร่ และอำเภอเขาสมิง เป็นต้น ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม สนับสนุนพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการรับรอง จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสานโดยเฉพาะในช่วงที่ปาล์มน้ำมันอายุน้อยยังไม่ให้ผลผลิตหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่า

3) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดินสนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้นอายุประมาณ 20-25 ปี การปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นจึงเป็นเรื่องยากในกรณีที่ปาล์มน้ำมันหมดอายุ ลงทุนน้อยกว่าและให้ผลตอบแทนที่ดี ส่งเสริมสินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ ที่สามารถปลูก/เลี้ยง หรืออยู่ร่วมกันได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ตามความเหมาะสม

ในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูก โดยหันมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่นานาคสามารถกลับมาปลูกปาล์มน้ำมันได้อีก แต่หากเป็นไม้ผล/ไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกปาล์มน้ำมันอาจเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน ที่ปัจจุบันราคาดี แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตและราคาผลผลิตรวมด้วย

4.4 มังคุด

พื้นที่ปลูกมังคุดในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันยังปลูกมังคุดอยู่พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ หาแหล่งเงินทุนประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แนวทางการบริหารจัดการให้แก่เกษตรกรในกรณีที่มีมังคุดถึงอายุต้องโค่นทิ้ง ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2563. ข้อมูลสถิติประชากร. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2564. แนวเขตการปกครองจังหวัด อำเภอบ้านลาด ตำบล. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. การใช้ที่ดินจังหวัดตราด พ.ศ. 2562. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกตามรายอำเภอ จังหวัดตราด

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	เกาะกูด	เกาะกูด
2		เกาะหมาก
3	เกาะช้าง	เกาะช้าง
4		เกาะช้างใต้
5	เขาสมิง	เขาสมิง
6		ท่าโสม
7		ทุ่งนนทรี
8		เทพนิมิต
9		ประณีต
10		วังตะเคียน
11		สะอาด
12		แสนตั้ง
13	คลองใหญ่	คลองใหญ่
14		ไม้รูด
15		หาดเล็ก
16	บ่อไร่	ช้างทูน
17		ด่านชุมพล
18		นนทรีย์
19		บ่อพลอย
20		หนองบอน
21	เมืองตราด	ชำราก
22		ตะกาง
23		ท่ากุ่ม
24		ท่าพริก
25		เนินทราย
26		บางพระ
27		วังกระแจะ
28		หนองคันทรัง
29		หนองเสม็ด
30		หนองโสน
31		ห้วงน้ำขาว
32		ห้วยแร้ง
33		แหลมกลัด

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
34	แหลมฉบัง	อ่าวใหญ่
35		คลองใหญ่
36		น้ำเขียว
37		บางปิด
38		แหลมฉบัง
รวม	7	38

ที่มา: กรมการปกครอง, 2564

ชุดดิน	ห้วยยอด	Series Ho	กลุ่มชุดดินที่ 51
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชัน 2-35 %		
ภูมิสัณฐาน	พื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินตะกอนเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	เร็ว
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินร่วนตื้นมากถึงชั้นหินพื้น ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย แปรสื่อน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 4.5-6.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนเศษหินหรือก้อนกรวดมาก มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง (เศษหินหรือก้อนกรวดเป็นพวกหินดินดาน) และพบชั้นหินพื้นผุภายในความลึก 50 เซนติเมตร จากผิวดิน) ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5)		
ข้อจำกัด	พบชั้นหินพื้นตื้นมากและสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง		
ข้อเสนอแนะ	ไม่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก เหมาะสมปานกลางสำหรับทำฟุ้งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีข้อจำกัดที่เป็นดินตื้นถึงชั้นหินพื้น ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าธรรมชาติหรือปลูกป่าหรือไม่ใช้สอยโตเร็ว		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ
	25-50	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินห้วยยอด

ชุดดิน	คลองซาก	Series Kc	กลุ่มชุดดินที่ 45
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน มีความลาดชัน 2-20 %		
ภูมิสัณฐาน	พื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของหินตะกอนเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	เร็ว
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินเหนียวตื้นถึงชั้นเศษหินหรือลูกรัง ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียวมีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.0-6.5) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียวปนลูกรังมาก สีแดงปนเหลือง (มีเศษหินดินดานหรือหินในกลุ่มปะปนอยู่ในดินภายในความลึก 50 เซนติเมตร จากผิวดิน) ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.0-6.0)		
ข้อจำกัด	ดินตื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันและขาดแคลนน้ำ		
ข้อเสนอแนะ	เหมาะสมปานกลางสำหรับการปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล ควรเลือกชนิดพืชที่เหมาะสม ปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำ และระบบการให้น้ำในแปลงปลูกพืช ไม้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินคลองซาก

ชุดดิน	แกลง	Series Kl	กลุ่มชุดดินที่ 6
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	เลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินเหนียวลึกลับมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนเทาหรือเทา จุดประสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.5-6.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีเทา จุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีแดงปนเหลือง และมีศิลาแลงอ่อน (plinthite) มากกว่า 50 % โดยปริมาตร หรือพบต่อเนื่องกันภายในความลึก 150 เซนติเมตร จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5)		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ		
ข้อเสนอแนะ	เหมาะสมดีสำหรับปลูกข้าว มีข้อจำกัดเล็กน้อยที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไร่ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิมตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
							

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินแกลง

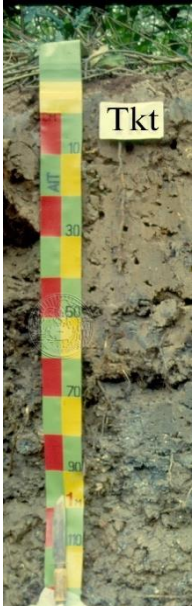
ชุดดิน	ท่าแซะ	Series Te	กลุ่มชุดดินที่ 34
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน เร็ว	
ลักษณะสมบัติดิน	เป็นดินสีกรมมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลถึงเหลืองปนน้ำตาล ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ในดินบนแล้วลดลงตามความลึก		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและเนื้อดินเป็นดินปนทราย		
ข้อเสนอแนะ	ดินมีความเหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราและทำสวนผลไม้ แต่ต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และในช่วงที่ฝนทิ้งช่วงนาน ๆ ควรมีการชลประทานเข้าช่วย		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอึด ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าแซะ

ชุดดิน	ตะกั่วทุ่ง	Series: Tkt	กลุ่มชุดดินที่ 13
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลขึ้นถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทะเล		
การระบายน้ำ	เสวยมาก		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติดิน	เป็นดินสีมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งปนเศษพืชสีดำหรือสีเทาปนน้ำเงิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งปนเศษพืช สีเทาปนน้ำเงินของตะกอนน้ำทะเลที่มีกรดกำมะถันเกิดขึ้น ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.5)		
ข้อจำกัด	เป็นดินเลน น้ำทะเลท่วมถึงเป็นประจำ และเป็นดินที่กำลังมีการกรดกำมะถันเกิดขึ้น		
ข้อเสนอแนะ	ไม่เหมาะสมทางการเกษตร ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าชายเลนตามธรรมชาติ หรืออนุรักษ์ไว้เป็นที่อยู่อาศัยและเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	สูง	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง
	25-50	สูง	สูง	สูง	ปานกลาง	สูง	สูง
	50-100	สูง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินตะกั่วทุ่ง

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดตราดจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
เมืองตราด	72,313	ชำราก	2,521
		ตะก่าง	623
		เนินทราย	1,890
		บางพระ	14
		วังกระแจะ	6,593
		หนองคันทร้ง	9,089
		หนองเสม็ด	6,827
		หนองโสน	5,954
		ห้วงน้ำขาว	1,244
		ห้วยแร้ง	37,558
เขาสมิง	29,369	เขาสมิง	13,655
		ท่าโสม	569
		ทุ่งนนทรี	5,357
		เทพนิมิต	1,498
		วังตะเคียน	1,339
		แสนตุง	6,951
บ่อไร่	7,255	ช้างทูน	447
		ด่านชุมพล	4,541
		บ่อพลอย	2,267
แหลมงอบ	4,777	คลองใหญ่	2,685
		แหลมงอบ	2,092
รวม	113,714		113,714

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดตราด

(ล้าน ลบ.ม.)

ลำดับ	อ่างเก็บน้ำ	ประเภท อ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำ ต่ำสุด	ระดับน้ำ เก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำด่านชุมพล	กลาง	บ่อไร่	ด่านชุมพล	0.48	5.60
2	อ่างเก็บน้ำห้วยแร่	กลาง	บ่อไร่	ด่านชุมพล	3.34	36.80
3	อ่างเก็บน้ำคลอง สะพานหิน	กลาง	เมืองตราด	แหลมกลัด	0.50	20.00
4	อ่างเก็บน้ำคลองโสน	กลาง	บ่อไร่	นนทรีย์	2.48	65.00
5	อ่างเก็บน้ำวังปลาหมอ	กลาง	เขาสมิง	ท่าโสม	0.60	8.15
6	อ่างเก็บน้ำเขาระกำ	กลาง	เมืองตราด	หนองโสน	0.80	47.69
7	อ่างเก็บน้ำบ้านมะนาว	กลาง	บ่อไร่	บ่อพลอย	0.75	2.35
รวม					8.95	185.59

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
เมืองตราด	118,117	บ่อไร่	163,504
ชำราก	316	ช้างทูน	26,826
ตะกาง	7,875	ด่านชุมพล	43,960
เนินทราย	7,087	หนองบอน	27,234
ท่ากุ่ม	47,100	ช้างทูน	26,826
วังกระแจะ	6,221	บ่อพลอย	38,658
หนองโสน	1,002	แหลมงอบ	30,502
ห้วยแร้ง	48,516	คลองใหญ่	22,239
เขาสมิง	175,614	บางปิด	4,898
เขาสมิง	15,534	น้ำเชี่ยว	2,441
ท่าโสม	10,019	แหลมงอบ	924
ทุ่งนนทรี	7,468		
เทพนิมิต	4,727		
วังตะเคียน	42,809		
ประณีต	39,707		
สะตอ	43,931		
แสนตุง	11,419		

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดตราด

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ยางพารา	10,846	179,650
2	ปาล์มน้ำมัน	2,190	36,225
3	ทุเรียน	5,287	36,095
4	มังคุด	4,562	24,643
5	เงาะ	3,465	24,057
6	ข้าวนาปี	845	11,709
7	มะพร้าว	968	6,738
8	ลองกอง	1,105	3,183
9	ลำไย	151	1,781
10	หมาก	401	1,186
11	สับปะรดโรงงาน	76	676
12	มะม่วงหิมพานต์	121	645
13	ไม้ผลอื่น ๆ	31	601
14	ข้าวนาปรัง	28	580
รวม		30,076	327,769

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดตราด

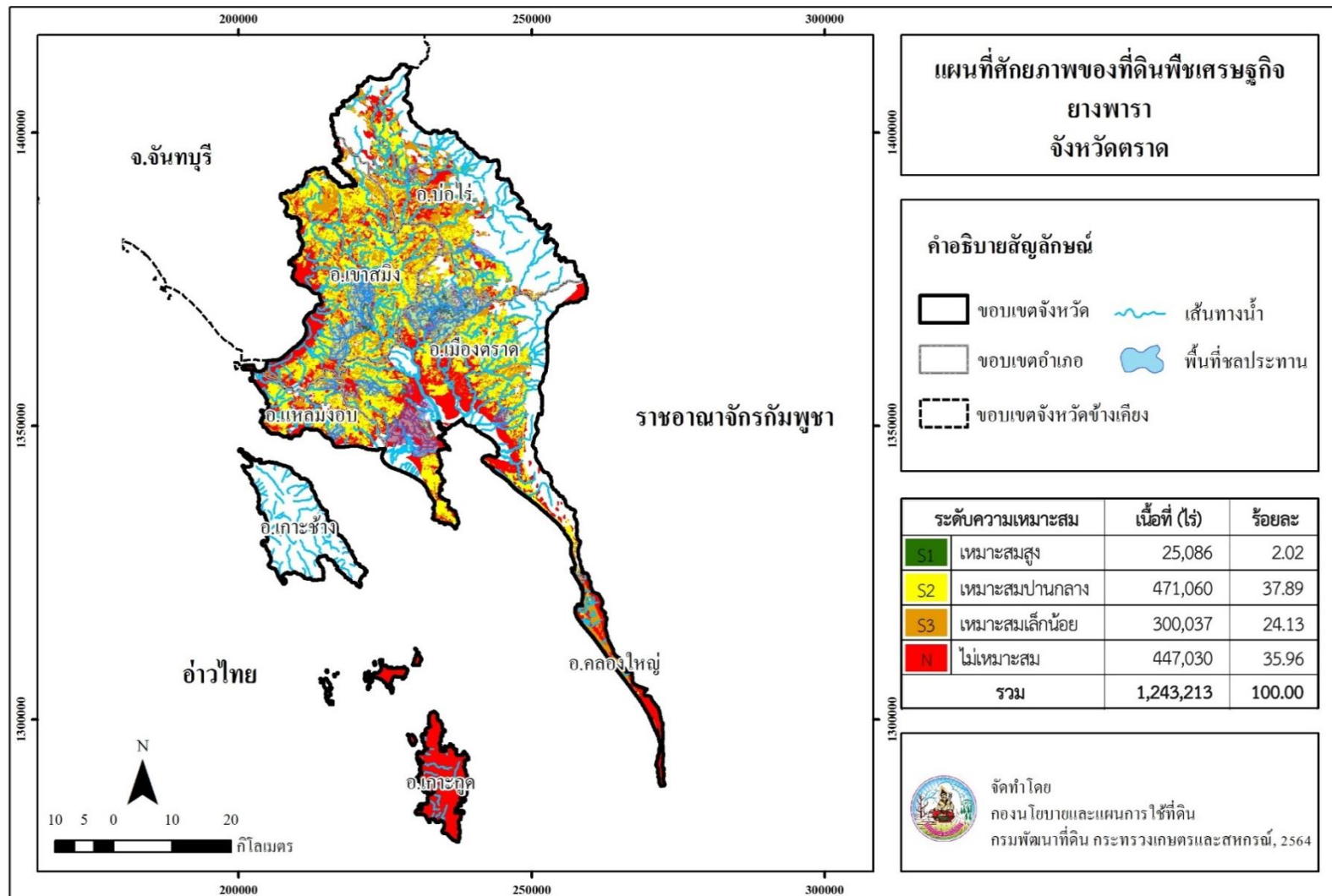
ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	กฤษณา	75	1,567	เกาะกูด เกาะช้าง เขาสมิง คลองใหญ่ บ่อไร่ เมืองตราด แหลมงอบ
2	พริกไทย	13	239	เขาสมิง บ่อไร่ แหลมงอบ
3	ตะไคร้หอม	2	15	เกาะช้าง บ่อไร่
4	พลู	1	1	คลองใหญ่
รวม		91	1,822	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

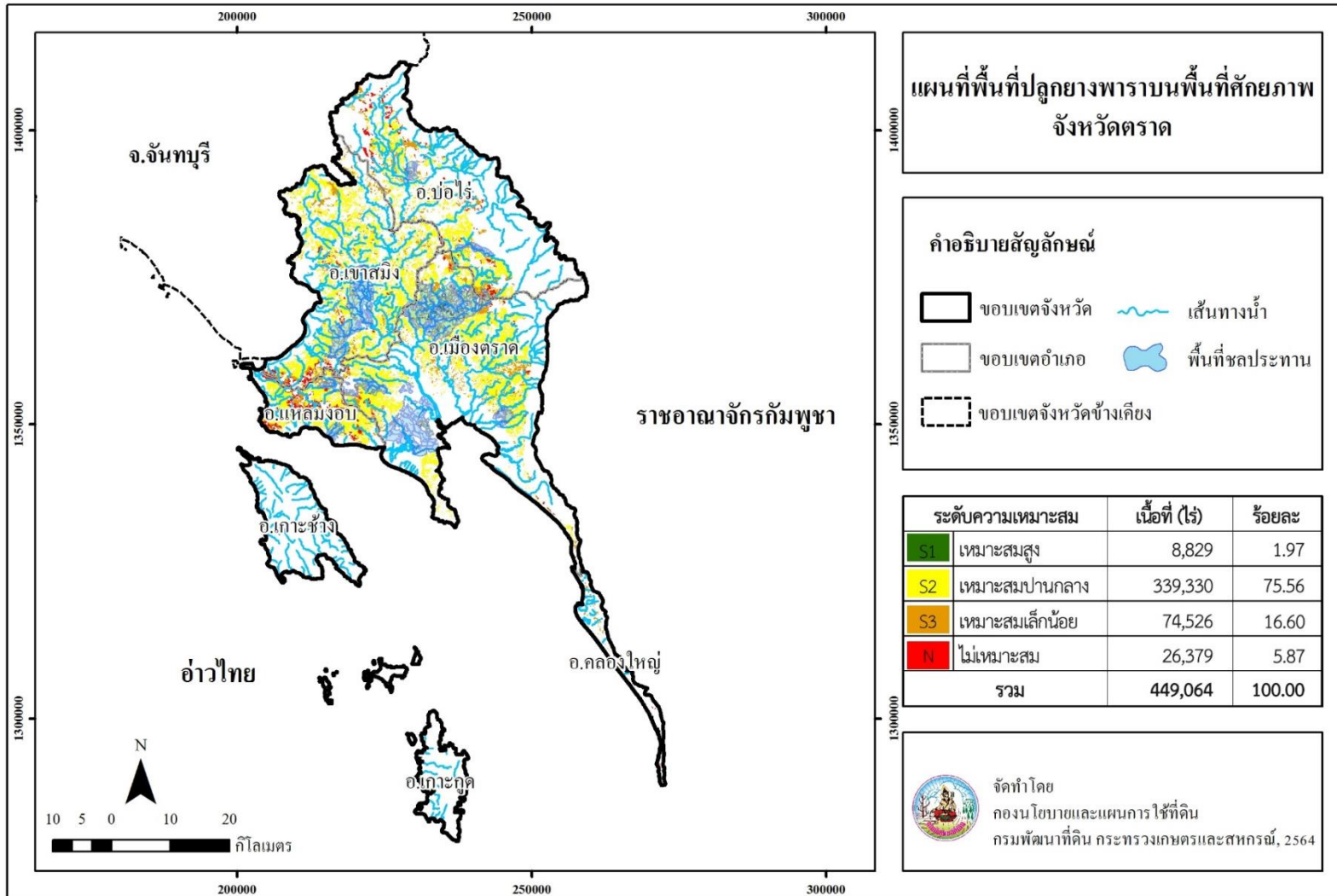
ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่ จังหวัดตราด

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
สหกรณ์ประมง	4	โรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	43
สหกรณ์การเกษตร	23	โรงสีขนาดเล็ก	2
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	2		
รวม	29	รวม	45

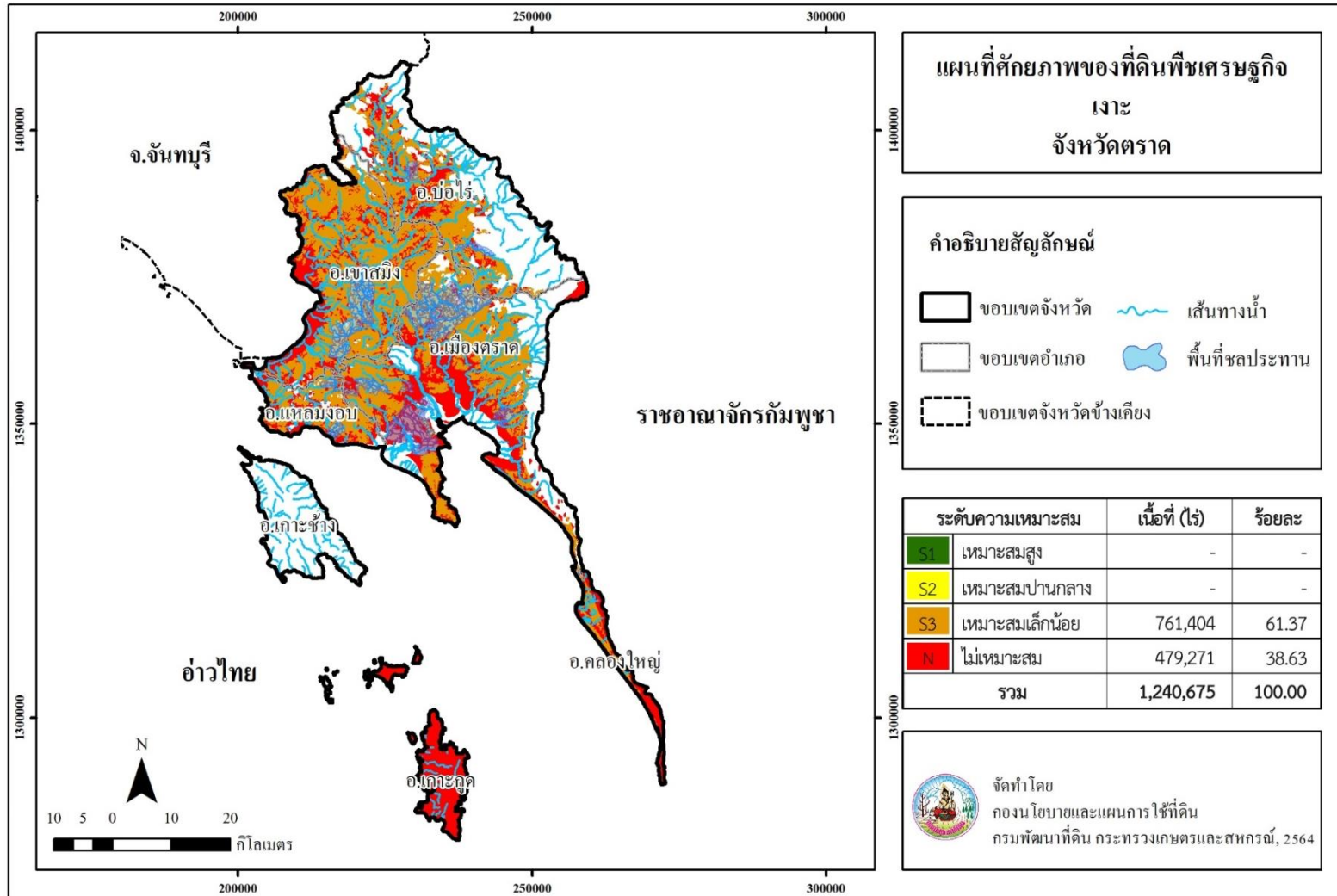
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

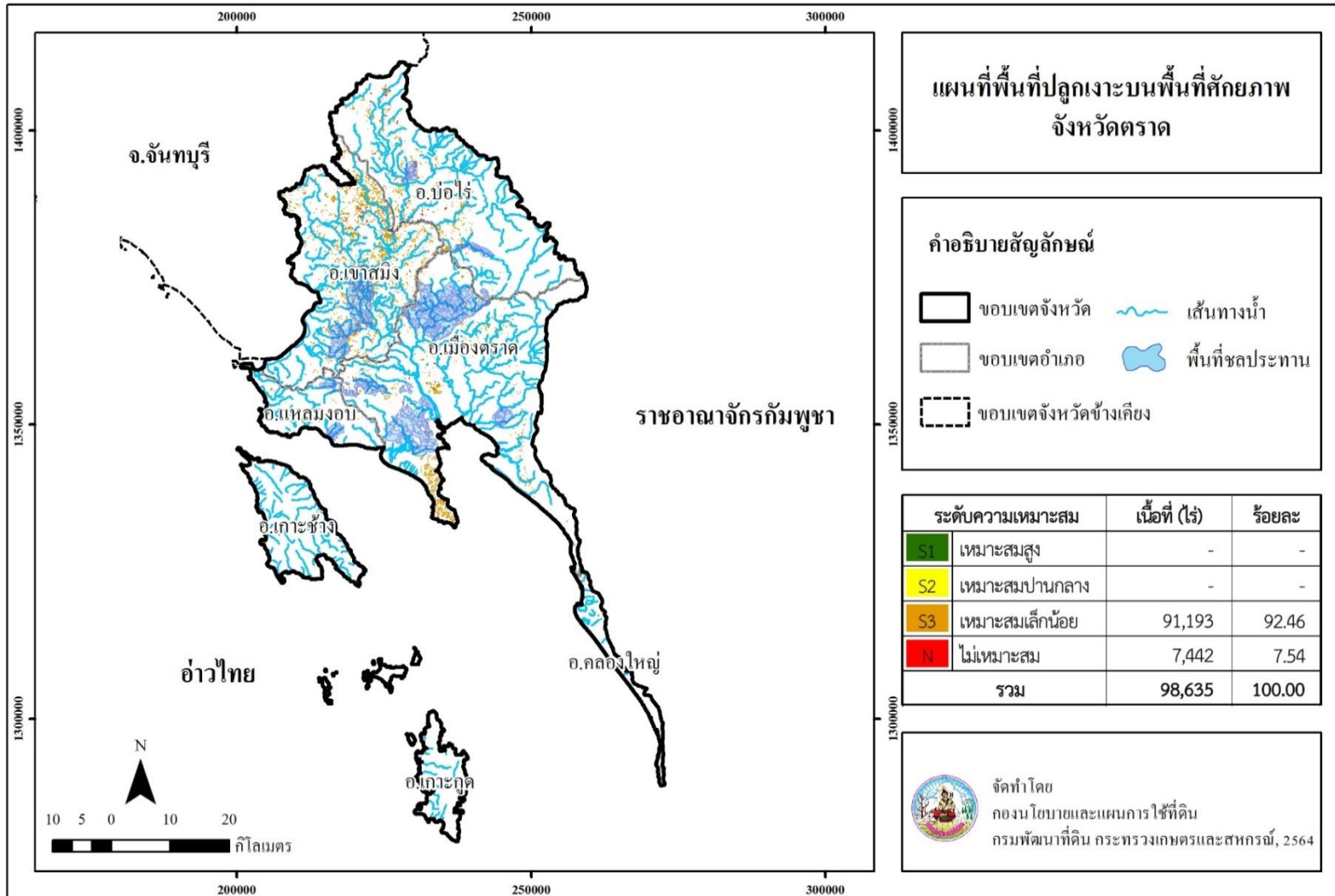
ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดตราด

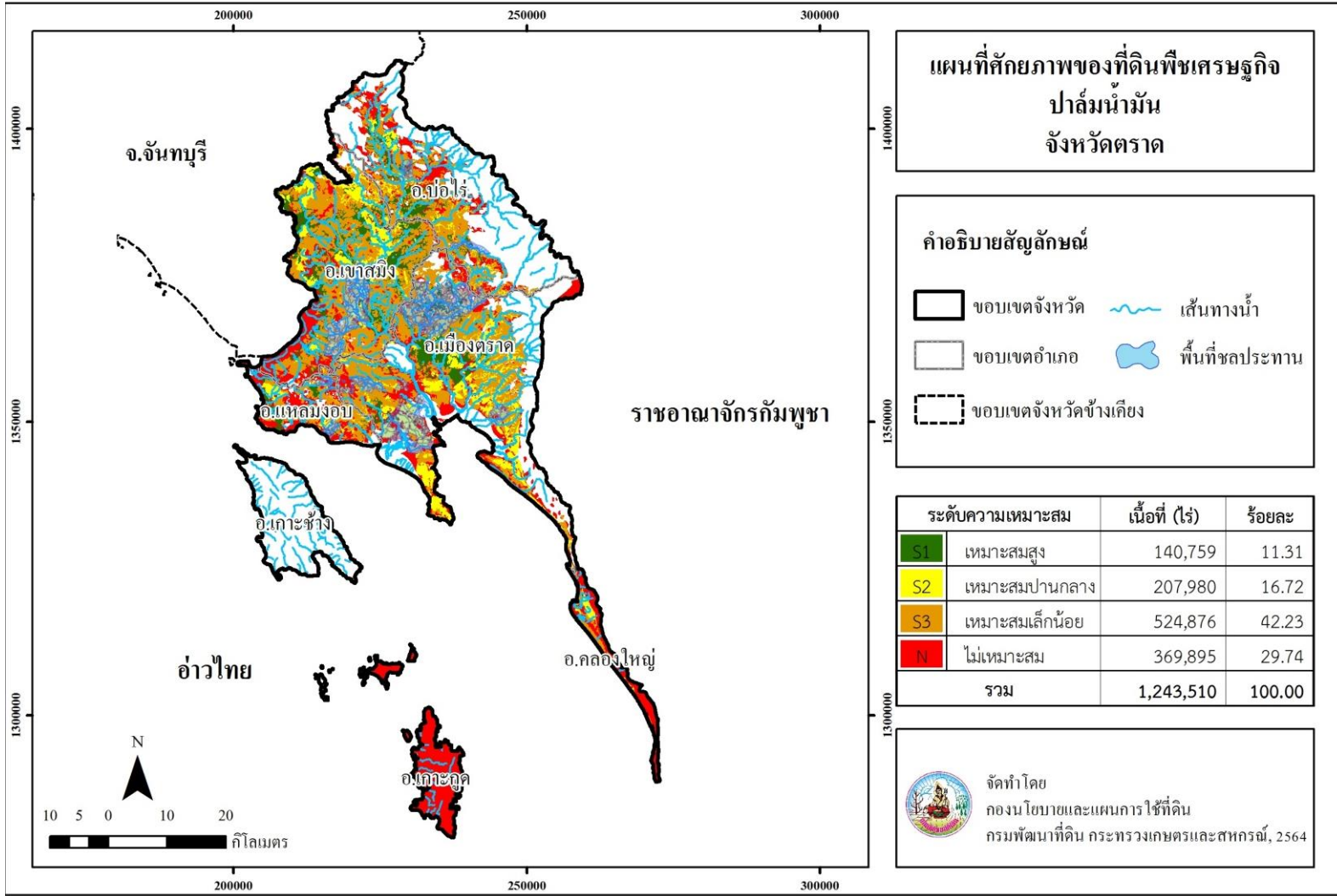
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตราด

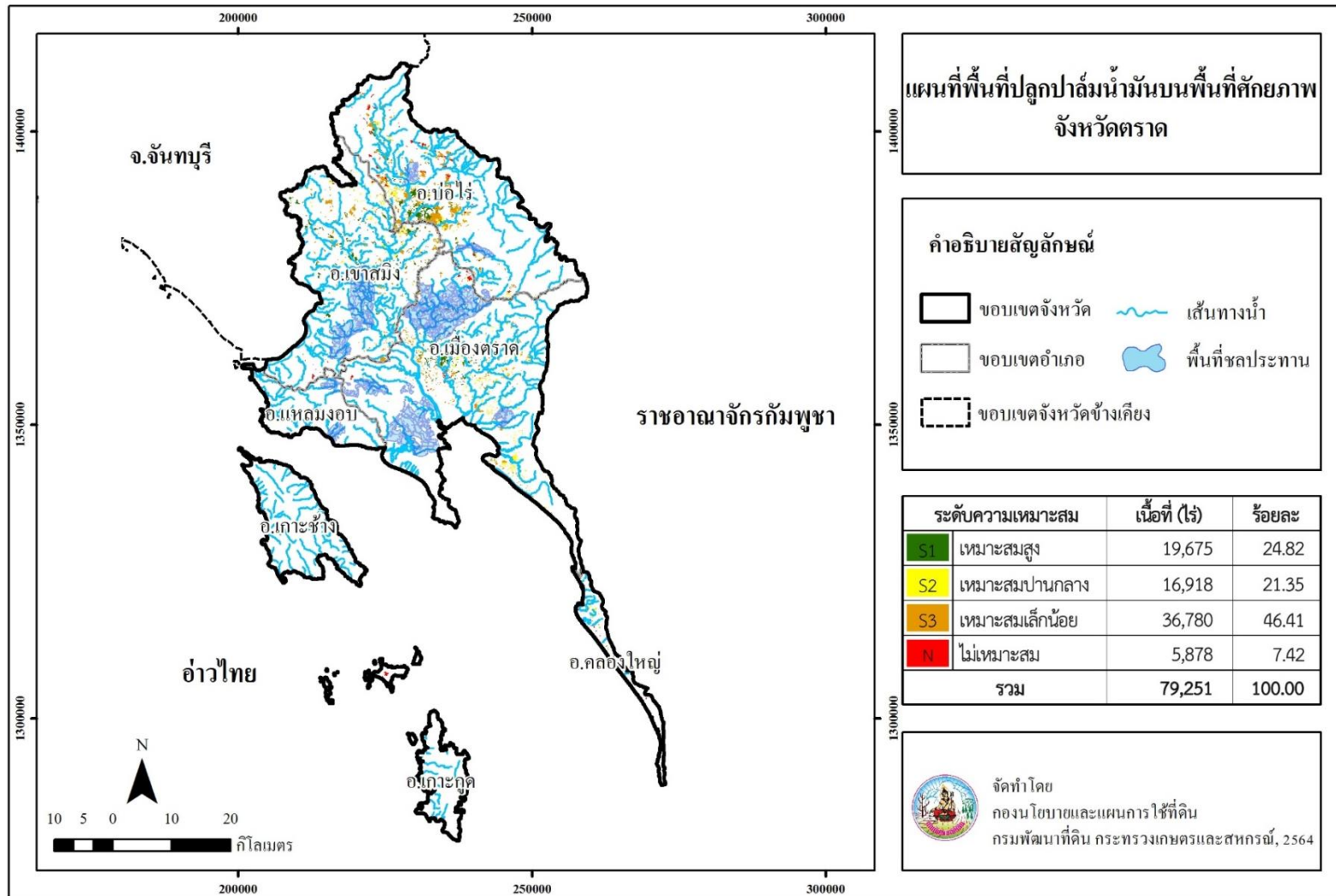
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจเงาะ จังหวัดตรัง

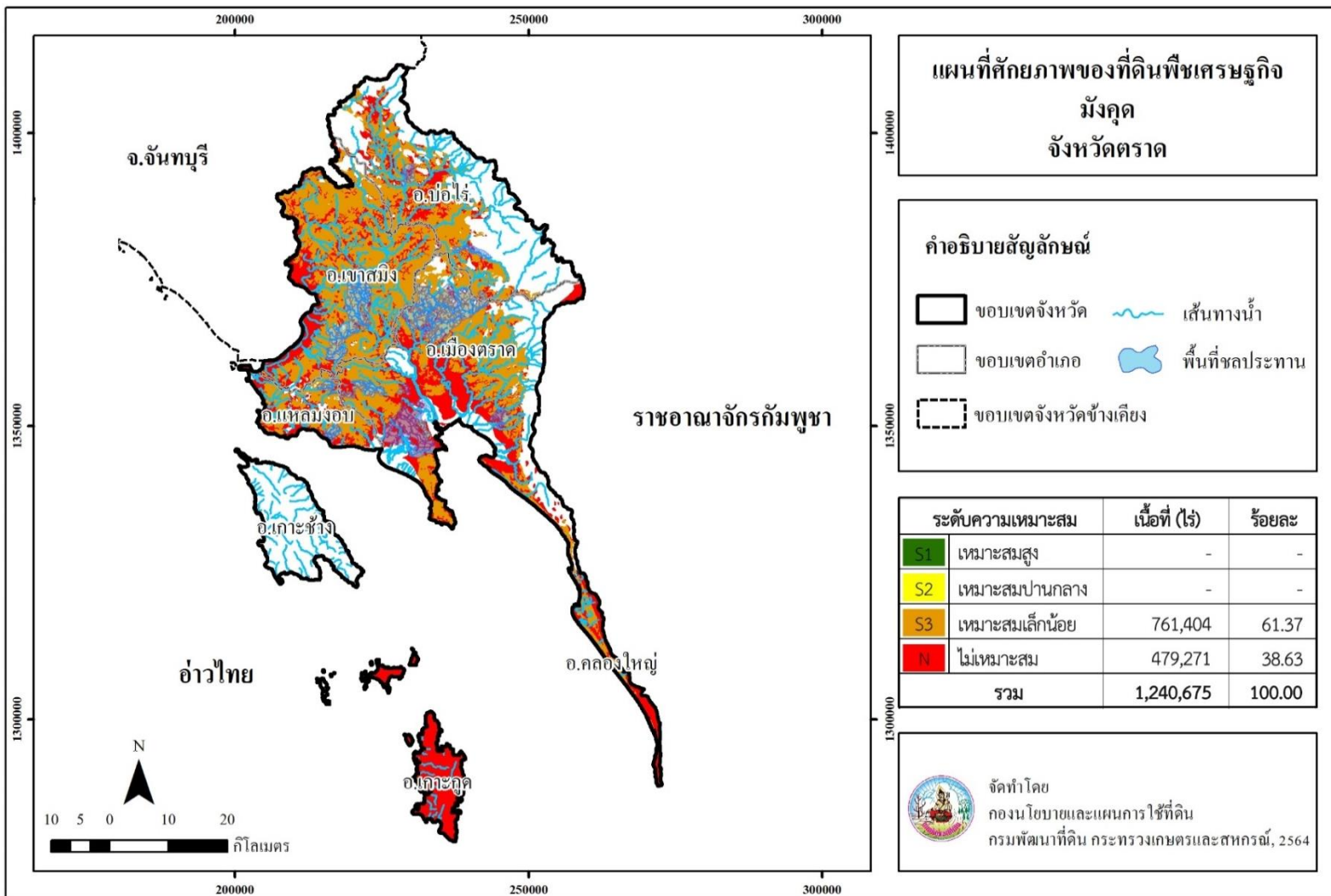
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกเงาะบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตราด

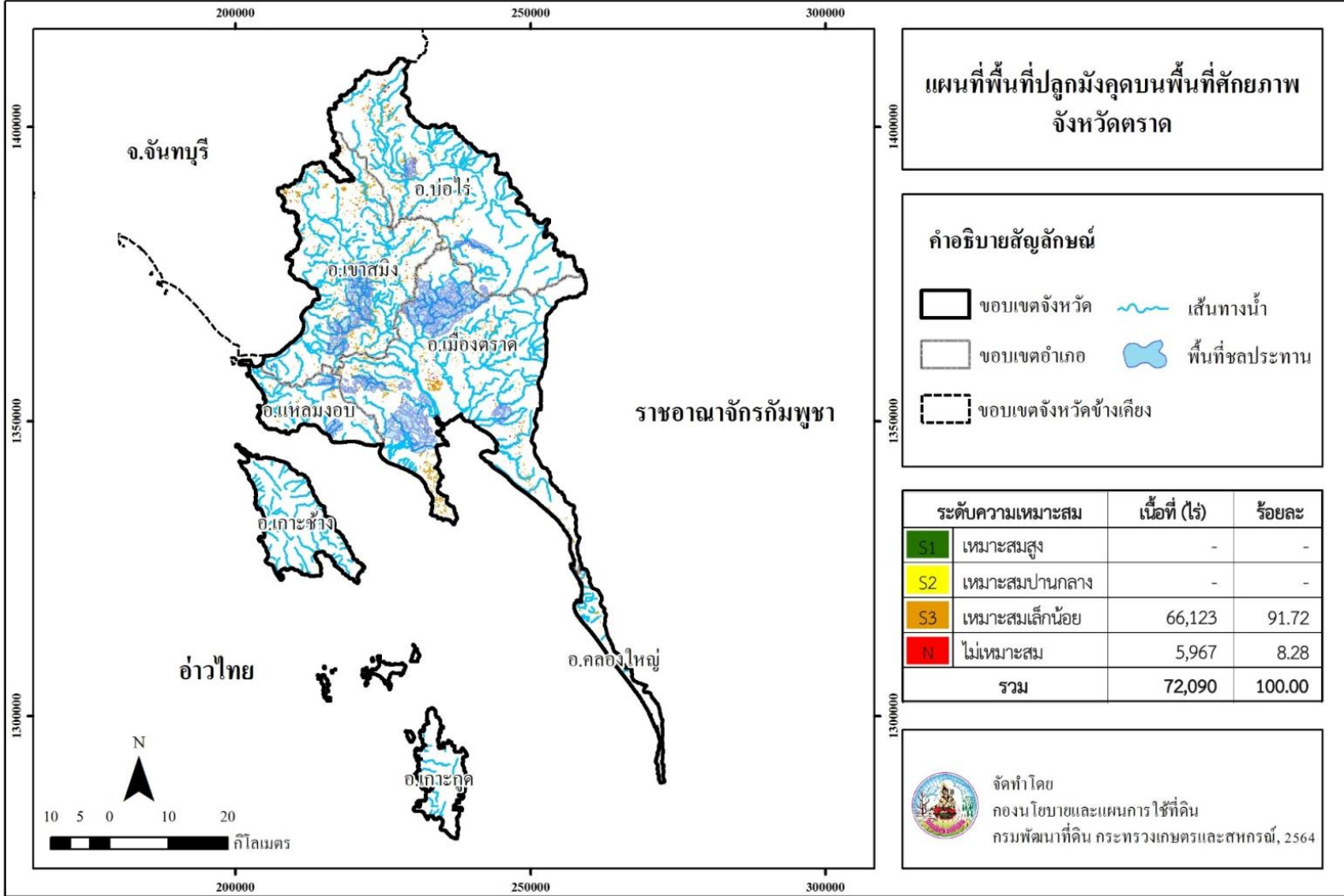
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดตราด

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตราด

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมังคุด จังหวัดตราด

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกมังคุดบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดตราด

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD